

Dosarul nr. 1ra-468/2016

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpatul Platon Mihail și de părțile vătămate Potînga Zinaida și Nicoreanu Zinaida, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui

Platon Mihail Ivan, născut la 25 decembrie 1990,
originar și domiciliat în or. Căușeni, str. Păcii 142,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.05.2014 - 01.06.2015;

Instanța de apel: 06.07.2015 - 20.10.2015;

Instanța de recurs: 21.01.2016 - 02.03.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 01 iunie 2015, Platon Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal stabilindu-i-se pedeapsa de 4 (patru) ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoare pe un termen de probă de 4 (patru) ani.

Au fost admise parțial acțiunile civile înaintate.

S-a dispus încasarea din contul întreprinderii SA „BTA-36” din or. Căușeni a prejudiciului material în beneficiul lui Potînga Zinaida – 60 051 (șase zeci mii cincizeci și unu) lei cu titlul de prejudiciu material (cheltuieli legate de tratament și îngrijire), 5 500 (cinci mii cinci sute) lei - cheltuieli suportate pentru asistența juridică, lui Ivanțoc Ana (succesorul părții vătămate Ivanțoc Pantelei) - suma de 8700 (opt mii șapte sute) lei cu titlul de prejudiciu material și 300 (trei sute) lei - cheltuieli suportate pentru deplasare în ședința de judecată, lui Nicoreanu Zinaida - suma de 13 266,85 (treisprezece mii două sute șase zeci și șase, 85) lei cu titlul de prejudiciu material.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de Blaj Alexandru cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 15 000 lei, dispunîndu-se examinarea acesteia în procedura civilă, pe motiv că nu au fost prezentate probe în

susținerea acțiunii civile în această parte.

A fost încasat din contul lui Platon Mihail prejudiciul moral în beneficiul lui Potînga Zinaida - suma de 150 000 (una sută cincizeci mii) lei, lui Ivanțoc Ana (succesorul părții vătămate Ivanțoc Pantelei) - suma de 20 000 (două zeci mii) lei, lui Nicorean Zinaida - suma de 20 000 (două zeci mii) lei, lui Blaj Alexandru suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei, lui Mereuță Larisa suma de 10 000 (zece mii) lei.

În rest acțiunile civile au fost respinse.

S-a dispus restituirea corpului delict, microbuzul de model „Iveco” n/î CS AJ 062, după intrarea sentinței în vigoare, proprietarului.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Platon Mihail la 17 iulie 2012, încălcând prevederile pct. 10 alin. (2) lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, în lipsa categoriei respective D sau D¹, prevăzută de Hotărîrea Guvernului nr. 1452 din 24.12.2007, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier, din satul Sălcuța spre satul Opaci, raionul Căușeni, transporta cu microbuzul de model „Iveco Daily” cu n/î CS AJ 062, care aparține S.A. „BTA-36” din orașul Căușeni și are 21 locuri, 10 pasageri, care se deplasau cu microbuzul menționat pe ruta mun. Chișinău – sat. Opaci.

În jurul orei 16.45, în apropierea satului Opaci, raionul Căușeni, cu încălcarea prevederilor pct. 45 din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu viteza stabilită, ținînd permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, Platon Mihail nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului de model „Iveco Daily” cu n/î CS AJ 062, deviind de pe carosabil, ieșind pe contrasens și continuînd deplasarea în cuvetă, tamponînd în copac.

În rezultatul accidentului rutier, pasagerilor microbuzului li s-au cauzat leziuni corporale grave, medii, ușoare și neînsemnate, după cum urmează:

- la Ivanțoc Pantelei s-au depistat leziuni corporale în formă de edem și plagă contuză supraorbitală pe stînga, excoriații a feții, membrelor superioare, edem al antebrațului stîng, plagă contuză lombară pe dreapta, edem și echimoza gambei, gleznei și plantei pe dreapta, hemotoma gambei drepte, fractura maleolei laterale pe dreapta, fără deplasare, care se califică ca vătămare corporală medie;

- la Nicoreanu Zinaida s-au depistat fractura-luxație a segmentului proximal a humerusului drept, plăgi contuze a ambelor gambe, fractură închisă a paletii drepte, care se califică ca vătămare corporală medie;

- la Blaj Alexandru s-au depistat traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată prin plagă scalpantă a regiunii fronto-parietale cu lezarea periostului; luxației falangei proximale a degetului 5 a mâinii drepte, plăgi contuze a gambei drepte, fractură - luxație a osului astragal pe dreapta, fractura maleolei laterale pe dreapta, care se califică ca vătămare corporală medie;

- la Potînga Zinaida s-au depistat plagă contuză a fesei stîngi; fractură închisă diafazără a femurului drept, cu deplasare, plagă contuză a 1/3 superioare a gambei drepte, fractură deschisă 1/3 superioare a oaselor gambei drepte, care se califică ca vătămare corporală gravă;

- la Prodan Tamara s-a depistat plagă contuză a supra - orbitală pe stînga, plagă ruptă a vulvei pe dreapta, plagă contuză a gambei pe dreapta, care se califică ca vătămare corporală ușoară;

- la Trinchineț Ion s-a depistat plagă contuză a capului, edem și echimoze periorbitale, plagă contuză a gambei stîngi, care se califică ca vătămare corporală ușoară;

- la Potîngă Pahom s-a depistat plagă ruptă a regiunii mentoniere, care se califică ca vătămare corporală ușoară;

- la Plăcintă Alexandra s-a depistat plagă contuză 1/3 superioare a brațului stîng, care se califică ca vătămare corporală ușoară;

- la Plăcintă Mariana s-a depistat edem al genunchiului stîng, care se califică ca vătămare corporală neînsemnată;

- la Mereuță Larisa s-au depistat vătămări corporale neînsemnate.

Acțiunile lui Platon Mihail au fost încadrate în prevederile art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare medie, gravă a integrității corporale.

3. Nefiind de acord cu sentința au declarat apeluri:

- SA „BTA-36” din or. Căușeni, care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea ce ține de stabilirea despăgubirilor cu titlu material încasate de la SA „BTA-36” din or. Căușeni în contul părților vătămate, solicitînd diminuarea acestor despăgubiri.

În argumentarea apelului a invocat că în cadrul procesului penal SA „BTA-36” din or. Căușeni a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă în temeiul prevederilor art. 73 Cod de procedură penală și art. 1410 alin. (2) Cod civil însă instanța de fond incorect a stabilit cuantumul prejudiciului material cauzat părților vătămate, nu a cercetat bonurile de plată prezentate de părțile vătămate Potîngă Z., Ivanțoc A. și Nicoreanu Z., bazîndu-se doar pe declarațiile acestora, nefiind stabilită cu certitudine mărimea pagubei materiale cauzate. Totodată, în cadrul examinării materialelor au fost prezentate doar cîteva copii ale

unor bonuri, nefiind stabilită veridicitatea și proveniența acestora, astfel a considerat prejudiciul material stabilit exagerat ce nu corespunde daunei materiale reale cauzate.

- *inculpatul Platon Mihail*, care a solicitat casarea sentinței în partea ce ține de stabilirea pedepsei în baza art. 90 Cod penal și emiterea unei noi hotărâri prin care ar fi suspendată pedeapsa cu închisoarea pe un termen de probă mai mic și în partea despăgubirilor morale încasate din contul său în beneficiul părților vătămate, solicitând diminuarea acestor despăgubiri.

În argumentarea apelului declarat inculpatul Platon Mihail a invocat:

- instanța de judecată a admis în măsură neechitabilă acțiunile civile ale părților vătămate în partea ce ține de despăgubirile morale, încasând sume foarte mari;

- la 17 iulie 2012 din motiv că șoferul de pe ruta Opaci - Chișinău, Găină Gheorghe, se simțea rău și pentru a nu permite staționarea microbuzului încărcat cu pasageri, dispunând de permis de conducere pentru categoria B, C, a urcat la volan să-i transporte pînă în satul Opaci. La un moment, după o cotitură, parcurgînd o anumită distanță, a fost brusc tras pe stînga. Consideră că accidentul s-a produs din cauza unui defect la automobil, care s-a manifestat foarte brusc, în urma deplasării peste carosabilul, care avea neregularități, gropi mari, adînci poziționate orizontal pe toată suprafața carosabilului;

- în conformitate cu raportul de expertiză în comisie nr. 260 din 28.02.2014 la automobil într-adevăr a fost depistat un defect, în suspensia roților dreapta din față a microbuzului manifestat prin deteriorarea suportului sferic brațului de sus al suspensiei;

- instanța de judecată fără temei legal a concluzionat că declarațiile expertului Tverdohleb, precum și raportul de expertiză nominalizat nu sînt clare și instanța nu și-a întemeiat sentința pe aceste concluzii și declarații;

- instanța de judecată ilegal a concluzionat ca fiind demonstrat pe deplin faptul că se deplasa cu viteza depășită, doar prin declarațiile părților vătămate, care nu au cunoștințe în domeniul circulației mijloacelor de transport;

- nu a fost luat în considerație faptul că părțile vătămate, martorii, la urmărirea penală au declarat că se deplasa normal, adecvat și nu cu viteză excesivă (f.d. 39; f.d.52; f.d-74; f.d-79);

- instanța urma să aprecieze critic declarațiile părților vătămate deoarece în partea ce ține de viteza și modul deplasării au existat divergențe în declarații;

- a considerat exagerate sumele prejudiciului moral încasate;

- în cadrul ședințelor de judecată părțile vătămate Ivanțoc Ana, succesorul părții vătămate Ivanțoc Pantelei, Nicoreanu Zinaida, Blaj Alexandru, Mereuță Larisa au invocat doar sumele pentru compensarea daunei morale, fără a explica din care considerente, după care criterii, au apreciat anume aceste despăgubiri morale;

- instanța de judecată neîntemeiat a recunoscut-o pe Mereuță Larisa parte

vătămată, dînsa urma a fi doar ca parte civilă, dat faptul că în urma accidentului rutier a primit leziuni corporale neînsemnate. Ultima la fel nu a demonstrat că în rezultatul leziunilor primite i-au fost cauzate suferințele psihice și fizice, care ar corespunde compensației bănești în mărime de 10 000 lei. La materialele cauzei există cererea Larisei Mereuță, scrisă personal în care indică că prejudiciul i-a fost recuperat și nu are careva pretenții față de inculpat;

- Ivanțoc Ana, succesorul părții vătămate Ivanțoc P., în instanța de judecată nu a prezentat dovezi că, după 2 ani de la producerea accidentului rutier, starea sănătății soțului s-a înrăutățit datorită leziunilor corporale primite sub formă de edeme și excoriații, fracturii maleolei laterale pe dreapta fără deplasare. Instanța de judecată neîntemeiat a dispus încasarea sumei de 8700 lei cu titlul de prejudiciu material și a sumei de 20 000 lei cu titlul de prejudiciu moral;

- a considerat că instanța de fond nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legale și a admis în măsură neechitabilă acțiunile civile ale părților vătămate, dispunînd încasarea din contul său a unor sume prea mari cu titlul de prejudiciu moral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, s-a dispus respingerea ca nefondat a apelului SA „BTA-36” din or. Căușeni.

S-a admis apelul inculpatului Platon Mihail cu casarea sentinței parțial, în latura acțiunii civile referitor la recuperarea prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate Potînga Zinaida și pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

s-a dispus încasarea din contul lui Platon Mihail în beneficiul lui Potînga Zinaida, în scopul recuperării prejudiciului moral, a sumei de 50 000 lei.

În rest sentința a fost menținută.

4.1 În argumentarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Platon Mihail a săvîrșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Colegiul a menționat că aceste împrejurări au fost constatate prin totalitatea de probe acumulate și care au fost corect apreciate de către prima instanță, respectîndu-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, Colegiul penal a considerat că vina inculpatului Platon Mihail în comiterea infracțiunii imputate a fost confirmată prin următoarele probe cercetate în cadrul ședinței: declarațiile inculpatului Platon Mihail, părților vătămate Potîngă Zinaida, Blaj Alexandru, Ivanțoc Pantelei, Mereuță Larisa, Nicoreanu Zinaida, martorilor Găină Gheorghe, Ursu Boris, experților Tverdohleb Mihail și Lisnic Leonid, reprezentantului părții civilmente responsabilă BTA 36, Railean Veaceslav, materialele cauzei, și anume: procesul-verbal de cercetare la fața locului din 17.07.2014, schema și foto tabelul locului accidentului; raportul de

expertiză medico-legală nr. 197/D din 07.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Platon Mihail leziuni corporale ușoare; raportul de expertiză medico-legală nr. 203/D din 07.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Plăcintă Mariana leziuni corporale neînsemnate; raportul de expertiză medico-legală nr. 204/D din 07.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Plăcintă Alexandra leziuni corporale ușoare; raportul de expertiză medico-legală nr.205/D din 07.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Ivanțoc Pantelei leziuni corporale medii; raportul de expertiză medico-legală nr.102/D din 13.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Nicoreanu Zinaida leziuni corporale medii; raportul de expertiză medico-legală nr. 201/D din 17.09.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Blaj Alexandru leziuni corporale medii; raportul de expertiză medico-legală nr. 198/D din 20.11.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Potîngă Zinaida leziuni corporale grave; raportul de expertiză medico-legală nr.304/D din 11.12.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la Mereuță Larisa leziuni corporale neînsemnate; raportul de expertiză nr. 4029/D din 19.10.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la microbuzul de model „Iveco,, n/î CS AJ 062 că pînă la producerea accidentului rutier, nu avea careva defecte tehnice în sistemele de ghidare, frînare, anvelope, care puteau duce la schimbul de sine stătător a direcției de deplasare. Defectul-jocul sporit din suportul dreapta față sus al suspensiei față a microbuzului, au apărut cu mult înainte pînă la producerea accidentului dat, care a putut conduce doar la mărirea jocului volanului și la intensificarea lucrului cu volanul - la deplasarea cu viteză sporită pentru a prinde traiectoria aleasă, dar nu la pierderea inevitabilă a controlului asupra microbuzului; raportul de expertiză nr. 1038/D din 01.07.2012 în rezultatul căruia s-a stabilit la microbuzul de model „Iveco,, n/î CS AJ 062 că defectul în forma separării elementului de fixare de la corpul suportului sferic putea duce la pierderea controlului asupra conducerii automobilului și la schimbarea spontană a traiectoriei de deplasare a automobilului. Din punct de vedere al expertului, defectul putea provoca accidentul în cauză; raportul de expertiză nr. 260/D din 28.02.2014 în rezultatul căruia s-a stabilit la microbuzul de model „Iveco,, n/î CS AJ 062 că manifestarea defectului suportului sferic în formă de pierderea controlului și schimbarea direcției de deplasare a microbuzului din punct de vedere tehnic putea influența la demararea accidentului rutier dat.

Instanța de apel a considerat că cele invocate de către inculpat în apelul declarat nu au fost confirmate nici la urmărirea penală și nici în cadrul ședinței de judecată, deoarece cumulul probelor prezentate și cercetate pe deplin dovedesc faptul că inculpatul Platon Mihail a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și drept urmare a cauzat părților vătămate daune materiale și morale.

Totodată au fost considerate drept nefondate și nu au putut fi reținute ca temei de casare a sentinței contestate nici argumentele invocate de către SA „BTA-36” din or. Căușeni în apelul declarat, deoarece cumulul probelor prezentate și cercetate pe deplin au dovedit vina inculpatului în cele incriminate.

Cu privire la apelul declarat de inculpatul Platon Mihail, Colegiul a considerat că acesta este parțial întemeiat urmînd a fi admis doar în latura civilă în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate Potîngă Zinaida prin micșorarea sumei încasate.

Făcînd trimitere la art. 1422 alin. (1) Cod civil și la recomandările Hotărîrii Plenului CSJ nr. 9 din 09.10.2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral”, Colegiul penal a constatat că instanța de fond, examinînd cauza nu a specificat prin ce anume se justifică încasarea prejudiciului moral în favoarea lui Potînga Zinaida în mărime de 150 000 lei, deoarece temeiul invocat, dereglarea sănătății de lungă durată, nu este probat decît prin raportul de expertiză medico-legală care stabilește gravitatea vătămarilor corporale, iar documente ce ar confirma perioada incapacității de a munci, nu sunt.

În această ordine de idei, Colegiul a menționat că pentru repararea daunei morale părții vătămate Potînga Zinaida este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 50 000 lei, deoarece suma încasată prin sentință, este o sumă exagerată și nejustificată, avînd în vedere și faptul condamnării inculpatului care reprezintă o despăgubire morală pentru partea vătămată.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatului, s-a menționat că prima instanță a ținut cont de totalitatea circumstanțelor reale și personale, de gravitatea infracțiunii săvîrșite, dar și de faptul, că pedeapsa constituie nu numai condamnarea pentru infracțiunea săvîrșită însă are drept scop corectarea și reeducarea condamnatului în spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît din partea condamnatului cît și a altor persoane.

Colegiul penal, a reținut că la aprecierea categoriei și măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75, 76 și 77 Codul penal, instanța de fond a ținut seama de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii comise, de persoana inculpatului Platon Mihail, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului. Astfel, cu privire la personalitatea inculpatului, se menționează că acesta a condus mijlocul de transport neavînd categoria respectivă, nu a recunoscut fapta comisă, nu a întreprins măsuri pentru recuperarea daunelor cauzate. Atît circumstanțe atenuante cît și agravante în privința inculpatului nu au fost reținute. Avînd în vedere cele menționate, instanța a considerat că pedeapsa aplicată inculpatului este una echitabilă.

5. Împotriva hotărîrii nominalizate au declarat recursuri ordinare:

- *inculpatul Platon Mihail*, invocînd temeiul prevăzut de art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului a menționat că decizia o consideră ilegală și pasibilă casării deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Totodată Colegiul penal a enumerat probele care confirmă vina sa în comiterea

infracțiunii, fără a-și motiva suficient soluția de respingere a cerinței sale de a micșora termenul de probă. Mai mult ca atât instanța de apel nu și-a motivat soluția de respingere a cerinței privind diminuarea cuantumul sumelor cu titlul de prejudiciu moral încasate din contul său în beneficiul părților vătămate Ivanțoc Pantelei, Nicoreanu Zinaida, Blaj Alexandru și Mereuța Larisa.

- *partea vătămată Potîngă Zinaida*, fără a invoca vre-un temei prevăzut de art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea care a fost admis apelul inculpatului, cu menținerea în această parte a sentinței instanței de fond fără modificări.

În argumentarea cerințelor a invocat că Colegiul penal la emiterea deciziei nu a ținut cont de faptul că a suportat 14 intervenții chirurgicale și peste un timp urmează a fi efectuate încă 4 intervenții planificate, ceea ce duce la suportarea de cheltuieli financiare suplimentare.

- *partea vătămată Nicoreanu Zinaida*, fără a invoca vre-un temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită restituirea cheltuielilor materiale în sumă de 13 266 lei și morale în sumă de 40 000 lei.

5.1 Pe marginea recursurilor declarate, procurorul a depus referință pronunțându-se pentru respingerea acestora, deoarece circumstanțele stabilite denotă faptul că instanța de judecată s-a pronunțat în mod legal asupra termenului de probă stabilit, cât și în privința acțiunii civile, unde cuantumul despăgubirilor cuvenite părților vătămate este în conformitate cu prevederile art. 41 din CEDO. Totodată părțile vătămate nu sunt lipsite de dreptul de a se adresa în instanța civilă, în cazul apariției unor noi temeuri legate de soluționarea pretențiilor civile, ce rezultă din cauza penală.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Cu referire la recursul declarat de inculpatul Platon Mihail, Colegiul menționează că potrivit textului recursului, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și anume, că *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept*

comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, însă din textul recursului rezultă că inculpatul critică și aplicarea pedepsei de către instanțele de fond, eroare care se încadrează în pct. 10) alin.(1) al art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Raportînd norma nominalizată la situația în cauză, Colegiul penal constată că temeiurile la care se referă autorul recursului nu este aplicabil din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

La soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat cauza sub toate aspectele, probele prezentate de părți, verificîndu-le și apreciîndu-le just, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor și în mod întemeiat a menținut sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului.

După cum s-a menționat mai sus, Colegiul penal consideră că temeiurile pentru recurs semnalate nu sunt incidente în prezenta cauză, iar instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordînd deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, 76 și 77 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, stabilite conform sancțiunii articolelor incriminat, iar în sprijinul statuării respective se relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținînd seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Astfel, conform alin. (1) art. 75 Cod penal *persoanei recunoscută vinovată de săvîrșirea unei infracțiuni, inclusiv prin procedura de judecare în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod.*

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvîrșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmînd ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvîrșite.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanțele de fond au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, persoana celui vinovat, menționându-se că acesta a condus mijlocul de transport neavând categoria respectivă, nu a recunoscut fapta comisă, nu a întreprins măsuri pentru recuperarea daunelor cauzate, iar circumstanțe care atenuează sau agravează răspunderea în privința inculpatului nu au fost reținute.

Prin urmare, Colegiul menționează că prevederile legale în această privință au fost respectate, iar criticile formulate de recurent în recurs sunt identice cu cele indicate în apel și au fost obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, care le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. **4.1.**, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, ori materialul probator al cauzei penale dovedește incontestabil legalitatea temeiurilor de fapt și de drept care au adus la pronunțarea hotărârilor recurate.

În urma circumstanțelor elucidate, instanța conchide că de fapt în cauză nu s-au comis erorile de drept prevăzute în pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală la care face referință inculpatul, deci, nu persistă temeiurile de casare a soluției adoptate, pedeapsa stabilită inculpatului fiind aplicată de către instanța de fond și menținută de instanța de apel în limitele legii, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

Cu referire la recursul declarat de partea vătămată Potînga Zinaida, Colegiul consideră că rejudecînd cauza, instanța de apel, corect a admis apelul inculpatului, doar în latura civilă în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate Potîngă Zinaida prin micșorarea sumei încasate, or într-adevăr instanța de fond, examinînd cauza nu a specificat prin ce anume se justifică încasarea prejudiciului moral în favoarea lui Potînga Zinaida în mărime de 150 000 lei, temeiul invocat, dereglarea sănătății de lungă durată, nefiind probat decît prin raportul de expertiză medico-legală care stabilește gravitatea vătămărilor corporale, iar documente ce ar confirma perioada incapacității de a munci, nu au fost prezentate.

În această ordine de idei, Colegiul de asemenea consideră că pentru repararea daunei morale părții vătămate Potînga Zinaida este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 50 000 lei, deoarece suma încasată prin sentință, este o sumă exagerată și nejustificată, avînd în vedere și faptul condamnării inculpatului care reprezintă o despăgubire morală pentru partea vătămată.

În această ordine de idei Colegiul reiterează că conform art. 1422 alin.(1) și (2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.*

Totodată potrivit art. 1423 Cod civil, *mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată și caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului*

prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Astfel, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate și de circumstanțele cazului.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de apel corect a stabilit mărimea prejudiciului moral părții vătămate Potînga Zinaida în sumă de 50 000 lei, ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate ei în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului.

Cu referire la recursul declarat de partea vătămată Nicoreanu Zinaida, Colegiul penal menționează că în conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel cu participarea procurorului, inculpatului Platon Mihail și avocatului acestuia Sîrbu Violeta, reprezentantului legal al părților vătămate și părții vătămate Nicoreanu Zinaida, dispozitivul deciziei fiind pronunțat la 20 octombrie 2015, iar decizia motivată la 17 noiembrie 2015, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată (f.d. 162-170, Vol. II) în prezența procurorului, inculpatului Platon Mihail, avocatului Sîrbu Violeta și reprezentantului legal al părților vătămate, Gargotov Grigore.

Tot aici, instanța de recurs precizează că partea vătămată Nicoreanu Zinaida nu s-a prezentat în ședința de judecată din 17.11.2015, din motive necunoscute, cu toate că a fost înștiințată la 20.10.2015, de aici reiese că dînsa intenționat nu s-a prezentat la pronunțarea deciziei motivate.

Prin urmare, aceste momente certifică faptul că termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel stabilit de art. 422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat, deoarece recursul ordinar a fost declarat de partea vătămată abia la 22 decembrie 2015, prin urmare, Colegiul penal consideră că recursul a fost depus peste termen, or termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca fiind declarat peste termen, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 18 decembrie 2015, iar partea vătămată Nicoreanu Zinaida a avut reala posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul ordinar declarat de partea vătămată Nicoreanu Zinaida, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct.2) și 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, în cauză penală în privința lui Platon Mihail, cele declarate de inculpatul Platon Mihail și de partea vătămată Potînga Zinaida, ca fiind vădit neîntemeiate, iar recursul părții vătămate Nicoreanu Zinaida ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 30 martie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun